

HAQIQIY SHE`R

Shaxzoda Bunyod qizi Abdullayeva
Samarqand viloyati, Urgut tumani 64-maktab
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7458739>

Annotatsiya. Ushbu maqola O`zbekiston Xalq shoiri Muhammad Yusufning xalqchil, xalq og`zaki ijodiyotiga yaqin bo`lgan sodda she`riyatining naqadar qudratli vosita ekanligidan darak beruvchi hayoti va ijodiga oid kamtarinlik jarayonlarni o`z ichiga olgan maqola hisoblanadi.

**Kalit so`zlar:** Muhammadga maktub, Ko`klamoyim, Qobusnoma, G`omiz.

НАСТОЯЩАЯ ПОЭМА

Аннотация. Данная статья представляет собой статью, содержащую скромные процессы, связанные с жизнью и творчеством Народного поэта Узбекистана Мухаммада Юсуфа, которая показывает, насколько мощным инструментом является его простая поэзия, близкая к народному творчеству.

Ключевые слова: Письмо Мухаммаду, Кокламаим, Кабуснама, Гомиз.

REAL POEM

Abstract. This article is an article containing humble processes related to the life and work of Muhammad Yusuf, People's Poet of Uzbekistan, which shows how powerful a tool his simple poetry, which is close to folk art, is.

Key words: Letter to Muhammad, Ko`klamayim, Kabusnama, Gomiz.

O`zbekiston xalqining sevimli shoiri Muhammad Yusuf o`z she`rlarining xalqonaligi, yuraklar tubida abadiy sharora misol yonib turishligi bilan e`tirofimiz markazida hisoblanadi uning she`rlaridan tog`- u toshlarga urilib oqayotgan shalolaning ovozini tuyasiz go`yo xalqdan olib xalqning o`ziga adabiyotning eng xolis va samimiy, jaydari yo`llari orqali xalq qalbiga she`rlari shu darajada tegdikiy o`zbek xalqi uning she`rlari og`ushida muhabbat, mehr va o`zligini his etdilar, O`zlarini har jumlada topib olaverdilar shundan biz haqiqiy she`r qanaqa bo`lishligini chuqur angladek.

Muhammad Yusuf she`riyati samimiyatga boyligi bilan orombaxsh hisoblanadi she`rlarini o`qigan kishi qalbida tuyqusdan "o`z boshdan kechirgan" larini topib olib oshkora muhabbati tug`ilgan bo`lishi hech gap emas xalqimiz tilida bir gap yuradi "Ketmoni uchgan" haqiqatda Muhammad Yusufning ketmoni uchgan edi uning kabi muhlislarga boy bo`lgan shoir kamdan kam hisoblanadi barchasiga xalqning o`z ichida yurgan so`zlarning she`r bo`lganligi o`zbek xalqning yuksak me`roslari bo`lgan O`zbek xalq og`zaki ijodi namunalarining ifori uning she`rlarida ham barq urib turgani alohida ahamiyat kasb etadi. ammo Muhammad Yusuf qisqa umr guzoronligi ichida jaydari hamda kamtarona hayot kechirdi u hech qachon "Ketmoni uchishini" ko`zlab she`r yozmas faqatgina qalbiga topinib yozganlari sevimli bo`lib ketaverardi she`rlarining mavzusi Ona, vatan va ishq mavzusida bo`lib eng kamtar jumalalar joy olardi "Muhammadga maktub" she`rining yakunida shunday jumalarga tilga olingankiy yuraklar faoliyati o`zgacha tus olishiga undaydi ushbu so`zlar:

Vatan desang o`pkang to`lib ketmasa,

She`r yozishga balo bormi, birodar.

Aziz o`quvchi ushbu so`zlarga izoh bildirishga ojizman sizning qalbingizda favqulodda nellar ro`y berganligini o`zingiz o`zingizga oshkor eting chunki kimgadir oshkor etishga sizning ham tilingiz ojiz ekanligini anglab turibman.

Ustozning "Osmoning oxiri" dostonida "haqiqiy she`r" haqida quydagicha so`zlar injudek tovlanib turadi. Ularni taqdim etsak.

Bilib turib birovga ozor berishdan yomoni yo`q. o`zing ham bilmasdan birovga yaxshilik qilishdan ortiq yaxshilik yo`q.

She`r yozish ham o`zing bilmay birovga yaxshilik qilishdek gap.

Haqiqiy she'riyat hamisha oyoq ostida. Misralar qulunlar kabi tuproqqa ag'anab yotishibdi. Tur, toychoq chopamiz desang bas . Biz har zamon bir oyoq ostiga boqib she'r topamiz. Keyin uning changini qoqamiz va qancha ko'p qoqsak -shuncha she'r yo'qotamiz ...

Barcha buyuk zotlarning buyukligi ham xokisorligidadir .

Muhammad Yusuf bilan jurnalistlar suhbat olib borganda ustoz shoir savollarga shunday javob qaytaradi .

-Vaqtingizni ko'proq nimalarga sarflaysiz ?

-Ko'proq kitob o'qiyman. Boburni, Mashrabni, Bedilni sevib mutolaa qilaman . Anna Axmatova, Sergey Yesenin kabi rus shoirlarini , Hozirgi she'riyatimizdan Abdulla Oripovni ko'p o'qiyman .

- Ijodingizdan o'zingiz rozimisiz ?

- Yo'q. Lekin men ijodni juda yuksak qilib ko'rsatishni ham xohlamayman. Negaki, bu ham oddiy mehnat . Novvoy non yopoyotganday, cho'pon qo'yini boqayotgandek , siz qalbingizdan so'z so'rab odamlarga tarqatasiz. Bu-shoirning kundalik vazifasiday bo'lib qolgan. U she'rga qo'l urmasdan turolmaydi.

Yana suhbat davomida...

-She'rni nimalardan izlaysiz ?

-Men she'rni faqat ko'chadan izlab , ko'chadan topaman . Kitob o'qib she'r yozmayman . Kitobdan nasr topish mumkindir , kitob o'qib olim bo'lish mumkindir , ammo haqiqiy she'r - odamlar orasida . ularni ko'ngil ko'zi bilan qog'ozga tushira bilish kerak .

-Ijodingizda soddalik , jaydarilik yaqqol sezilib turadi . Bu ruhiyatingizga , tabiiyatingizga bog'liqmi ?

- Albatta , bog'liq . O'zi hayotda ham shundayman . jimjimador , balandparvoz so'zlarni yomon ko'raman . So'zni borligicha ifoda etsam deyman . Uning ustidan bo'yoq surkash mutlaqo ortiqcha . Qanday so'z bo'lmasin , o'rnida ishlatilsa , soddalik va ravonlik o'z-o'zidan paydo bo'ladi. To'g'ri so'zlarni bezab , haddan tashqari go'zal qilish mumkin , lekin uni otangiz , onangiz tushunmasa , nima keragi bor ?

Men shunday deb o'ylayman.

Muhammad Yusuf lola-qizg'aldoq, binafshalarga o'zgacha mehr bilan qo'l tekizib ko'zlarini uning yaproqlariga surdi gullarni , yulduzlarni singlis singari bilib misralarida maqtab ardoqladi

Buyuk adabiyotimiz vakili , tanqidchilik makatabining yirik ustuni Ozod Sharaffiddinov uning she'rlari haqida shunday deydi:

Muhammadning she'rlari bir qarashda juda sodda , jo'n yoziladiganga o'xshab tuyiladi . Ammo unga o'xshab yozib ko'ringchi ? qo'lingizdan kelmaydi ! Uning oson yoziladiganga o'xshab ko'ringan misralari muhlislarni yig'latdi, kuldirdi, o'z og'ushiga tortib oldi.

Odamlar uning she'rlarini hayajonsiz o'qimaydigan , kitoblarini do'konlardan qidirib yuradigan bo'ldilar .

Muhammad Yusuf xudo bergan qobilyat egasi ekanligiga o'zim guvoh bo'lganman . Bir davrada Cho'lponing " Ko'klam" she'ri to'grisida gap bordi. U mening ta'rifimdan ta'sirlanib ketdimi , ichkari xonaga kirib ketdi-da, 10-15 daqiqa o'tgach chiqib qo'limga, "Ko'klamoyim" she'rini tutqazdi.Uni menga bag'ishlaganini aytdi. She'rini o'qib ko'zimdan yosh chiqib ketgandi o'shanda.

Keng qamrovga ega bo'lgan , barchamiz uchun tarbiyaz mezonlari kitobi hisoblangan Kaykovusning "Qobusnoma" asari shoirlik rasmi zikriga bag'ishlangan o'ttiz beshinchi bobida ushbu jumlar bitiladi:

Ey farzand agar shoirlik qilmoqchi bo'lsang , harakat qil, toki so'zing oson va foydali bo'lsun, G'omiz (tushunulmaydigan va noaniq) so'zdan parhez qilg'il va o'zing bilib , o'zgalar uning sharhiga muhtoj bo'lg'udek so'zni aytmag'il , nedinkim, she'r aytg'on kishi xalq uchun aytur va o'zi uchun aytmay.

Shunday ekan jimjimador soʻzlarni topib soʻzni ortiqcha bezashga nedarkor zero ketmon ham doim xokisor yerdan uchadi koʻkdan emas.

REFERENCES

1. Muhammad Yusuf “Xalq boʻl , elim” sheʼriy toʻplami “Oʻzbekiston” nashiryoti. Toshkent -2019. 170-bet
2. Shukur Qurbon . “Muhammad Yusuf saboqlari” A.Navoiy nomidagi “Oʻzbekiston Milliy kutubxonasi” nashiryoti . Toshkent-2012 .10-12-18-19 betlar .
3. Kaykovus “Qobusnoma” , “Oʻqituvchi “ nashiryot-Matbaa ijodiy uyi , Toshkent -2019. 193-bet.